

De Lichtbron 25 december 2025

9.00 uur – Korte metten

Thema: 'Op aarde zoals in de hemel'

Overweging

Een tijdje terug ging het in een groep in onze gemeente over onze liturgische gewoontes en toen noemde ik en passant dat ik altijd tussen het gebed om ontferming en het glorialied de engelenzang uit Lucas hoofdstuk twee citeer. Vijf paar vragende ogen werden op mij gericht. Ze hadden geen idee waar ik het over had. Toen was ik zelf toch wel even verrast. Al zoveel jaar doe ik dat hier in Hilversum: na het kyriëgebed zeg ik dan met enige plechtigheid: *Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor de mensen die Hij liefheeft.* en daarna gaan we staan en zingen we het glorialied. Ongetwijfeld heeft u gemerkt dat we dat vanmorgen iets anders hebben gedaan. We hebben het samen gezongen. Weet u nog? Couplet 3 en 4 van lied 299j:

*Eer zij de God van de hemel,
zijn naam richt de geschiedenis.
Eer aan de koning der volken:
Gloria in excelsis.*

*Vrede bij mensen op aarde,
waar zijn toekomst al begonnen is.
Vrede bij kleinen en groten:
Gloria in excelsis.*

Een mooi moment was dat. We waren als het ware samen dat engelenkoor, samen waren we even Gods hemelse entourage. Samen zongen we Gods lof, net als toen de engelen. In het Lucas-evangelie is dat trouwens een vast stramien: steeds als er iets opzienbarends gebeurt dan *loven mensen God*.. Zo zullen in ons kerstverhaal de herders dat even later ook doen: *'De herders gingen terug, terwijl ze God loofden en prezen om alles wat ze gehoord en gezien hadden'*. Steeds in het evangelie van Lucas als het mensen zijn die God eren en loven, dan is het een echo van wat het hemelse engelenkoor heeft laten horen. En met dat dat gebeurt, dat aan God eer wordt gebracht, daalt er op aarde iets neer van hoe het eigenlijk bedoeld is. Dat wordt samen gevat in het woord 'vrede'. 'Shalom'. De laatste jaren zijn er in Nederland een paar boeken verschenen die dat heel indringend verwoorden: dat het evangelie, de goede boodschap werkelijk samengevat kan worden in dat ene

woord: 'vrede'. Laat dat verlangen bij ons wakker roepen. Dat wij daar inderdaad ook zelf iets van kunnen proeven. In een volheid van leven die ons gegeven is door God.

Als de engelen zingen: *'vrede op aarde voor de mensen die Hij liefheeft'* dan mogen we dan heel ruim opvatten. Niet exclusief voor slechts een kleine groep uitverkoren, maar *inclusief*. De beloofde vrede is voor *allen* bedoeld, voor de gehele aarde. Voor ieder die het maar horen wil. Zoals we hoorden in de brief aan Titus: *Gods genade is openbaar geworden om alle mensen te redden*. Ik moest toen ook denken aan woorden uit de profetie van Jesaja, hoofdstuk 52. Klinken die misschien mee bij de engelenzang?

*Hoe welkom is de vreugdebode
die over de bergen komt aangesneld,
die vrede aankondigt en goed nieuws brengt,
die redding aankondigt en tegen Sion zegt:
'Je God is koning!'*

Zo opent Lukas hoofdstuk 2 ons de oren dat vanuit de *hemel* op aarde vrede wordt toegezegd. Als een belofte. Als hoop in barre dagen. Als we alle tijd hadden dan zouden we het hele evangelie van Lucas gaan lezen, helemaal door tot aan hoofdstuk 19. Een bonte stoet van mensen is dan langsgekomen, rond de woorden en daden van Jezus. Vanaf hoofdstuk negen is Jezus dan op weg gegaan naar Jeruzalem en het is duidelijk dat het daar menselijkerwijs gesproken niet goed af gaat lopen voor hem. We komen dan aan bij hoofdstuk 19, bij de intocht. En daar gebeurt dus in zekere zin het omgekeerde van wat er gebeurde bij de engelenzang in hoofdstuk 2. Nu horen we dit, uit de mond van enthousiaste mensen bij Jeruzalem: *Vrede in de hemel en eer aan de Allerhoogste!* Bij de geboorte van Jezus was het een *hemelse schare* die vrede op aarde aankondigt. Bij de intocht in Jeruzalem zijn het *mensen* die vrede in de *hemel* belijden. Wat wordt daarmee bedoeld, met 'vrede in de hemel'? Dan ga je je commentaren opslaan en wat vind je daar? Dat het een echo is van de engelenzang, dat wordt door iedereen gezien. De 'vrede op aarde' die daar wordt toegezegd door de engelen, die krijgt gestalte in de manier waarop Jezus het koninkrijk naderbij brengt. Maar het is ook duidelijk dat het een nog bedreigde vrede is. Niet iedereen is gediend van Jezus' woorden. De vrede van God die Jezus in eigen persoon brengt wordt niet door allen gewaardeerd. Maar als dan de enthousiaste menigte bij de intocht scandeert *Vrede in de hemel en eer aan de Allerhoogste!* – dan wordt daarmee – weliswaar mogelijk per ongeluk en zonder dat ze het zelf echt begrijpen – gezegd wat inderdaad juist is: dat wat Jezus allemaal gaat doen in Jeruzalem, tot zijn dood aan

toe, dat is inderdaad hoe God het wil doen, zo en niet anders. En daarom daalt er op dat moment een grote vrede neer in de hemel, bij God. Zo is het goed en niet anders. Zo wordt het verwoord door die enthousiaste mensen bij Jeruzalem: vrede in de hemel! Zo verwijst het hout van de voederbak naar het hout van het kruis. Ben je aan het eind van het evangelie van Lucas gekomen dan keer je weer terug naar het begin. En dan zie je al die verbanden.

Koning noemen ze hem, bij Jezus' intocht. Maar hebben ze werkelijk door wat voor koning hij is? Ze kunnen het weten, want hij zit niet op een trots paard maar op een veulen. Ook schrijft hij zijn naam niet trots op de muur van grote gebouwen of noemt hij een oorlogsschip naar zichzelf. Dat alles doet hij niet. Geschreven wil hij worden in onze harten. Dat wij worden als een leesbare en levende brief. Dat wij de vrede ons toegezegd, verbinden met ons eigen leven, in onze omgang met onze naasten, in onze omgang met elkaar. Dat we elkaar vanuit die vrede zullen toelachen, blij met elkaar, want God is blij met ons, in Jezus. Zoals we zometeen zullen zingen:

*Nu gaat de hemel open,
de aarde raakt in bloei,
de vrede daalt van boven,
God lacht de mensen toe.*

ds. Erik van Halsema